

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/48/2020
Identifikačné číslo spisu:	7118201905
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7118201905.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu RS-2, s.r.o., so sídlom Priemyselná 10, Bratislava, IČO: 45 557 039, zast. POLÁČEK & PARTNERS s. r. o., so sídlom Hurbanovo nám. 1, Bratislava, IČO: 50 568 124, proti žalovanému Východoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Mlynská 31, Košice, IČO: 36 599 361, zast. KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s.r.o., so sídlom Dunajská 32, Bratislava, IČO: 51 003 848, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31Cb/8/2018, o zaplatenie 19.027,32 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. septembra 2019, č. k. 4Cob/61/2019-630, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. septembra 2019, č. k. 4Cob/61/2019-630 a rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 13. decembra 2018, č. k. 31Cb/8/2018-374 zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 31Cb/8/2018-374 zo dňa 13.12.2018 uložil žalovanému v prvom výroku povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 19.027,32 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % p.a. zo sumy 9.513,66 eur od 8.10.2016 do zaplatenia, a vo výške 9 % p.a. zo sumy 9.513,66 eur od 23.1.2018 do zaplatenia. Súčasne žalobcovi priznal voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca je výrobcom elektriny pripojeným do distribučnej sústavy žalovaného a prevádzkovateľom zariadenia na výrobu elektriny, pričom žalovaný je prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je pripojený žalobca. Ďalej uviedol, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“ alebo „Úrad“) vydal Vyhlášku č. 221/2013 Z. z. (ďalej aj „Vyhláška“), ktorou bola s účinnosťou od 1.1.2014 zavedená platba za

prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorú boli povinní platiť všetci výrobcovia elektriny bez ohľadu na to, či prístup do distribučnej sústavy využívajú alebo nie, resp. bez ohľadu na to, či uzatvorili so žalovaným zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny alebo nie. Výšku platby za prístup do distribučnej sústavy určoval ÚRSO cenovým rozhodnutím z hodnoty 12-mesačnej rezervovanej kapacity.

3. Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) zo dňa 22.6.2016, č. k. PL. ÚS 17/2014-132, publikovaným v Zbierke zákonov SR dňa 21.7.2016, ústavný súd vyslovil, že ustanovenie § 26 ods. 23 Výhlášky v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). V náleze ústavný súd skonštatoval, že povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej aj „zákon č. 251/2012 Z.z.“) na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Zároveň podľa ústavného súdu povinnosť výrobcov elektriny uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone č. 251/2012 Z. z., čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre ÚRSO v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav. V náleze ústavný súd konštatoval, že je neústavné, aby výrobca elektriny bol povinný platiť platbu za prístup do distribučnej sústavy v prípade, ak nemá uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny, pričom na zavedenie takejto platby nebol úrad oprávnený, a teda kto nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe, nemal povinnosť uhrádzať platbu za prístup.

4. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že účinky nálezu č. k. PL. ÚS 17/2014-132 pôsobia spätne (t. j., ex tunc), pričom vychádzal zo zjednocujúceho stanoviska pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06, v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „hmotnoprávne účinky nálezu ústavného súdu nastávajú pre všetkých účastníkov konania ex tunc.“

5. Okresný súd zhrnul, že medzi stranami za účinnosti zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 656/2004 Z.z.) nebola zmluva o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy písomne uzatvorená. Preukázané bolo len uzatvorenie zmluvy o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku, pričom sa nejednalo o zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, s ohľadom na jej predmet špecifikovaný v čl. I zmluvy a zmluvy o pripojení žiadateľa o pripojenie do distribučnej sústavy MZ-ZoP/2011/88, z ktorej rovnako vyplynulo, že sa nejedná o zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy. Predmetom týchto zmlúv nebolo zo strany žalovaného ako prevádzkovateľa distribučnej sústavy zabezpečenie prístupu do distribučnej sústavy a následná distribúcia elektriny.

6. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby, a to s ohľadom na závery uvedené v náleze ústavného súdu (ods. 22.1 odôvodnenia nálezu) ako aj pri zohľadnení jeho účinkov pôsobenia ex tunc, čoho dôsledkom právny dôvod platieb za prístup do distribučnej sústavy zaplatenej žalobcom ako výrobcom elektriny v sume 19.027,32 eur odpadol. Súd prvej inštancie preto vyhovel žalobe titulom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré na strane žalovaného vzniklo prijatím plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

7. K žalobcom uplatnenému príslušenstvu uviedol, že v prípade nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia ide o situáciu, kedy čas plnenia nie je dojednaný ani nevyplýva z právneho predpisu, preto podľa ust. § 340 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“) bol žalovaný povinný vydať žalobcovi

bezdôvodné obohatenie bez zbytočného odkladu po tom, čo bol na jeho vydanie vyzvaný. Žalobca vyzval žalovaného na vrátenie platieb za rok 2016 v sume 9.513,66 eur dňa 27.9.2019 a v rovnakej sume dňa 18.1.2018, úroky z omeškania si žalobca uplatnil od 8.10.2016 do 23.1.2018, preto súd priznal žalobcovi zákonný úrok z omeškania.

8. K rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave, č.k. 4Cob/181/2017-341 zo dňa 26.10.2019 uviedol, že v danom rozhodnutí súd v plnom rozsahu nezohľadnil právny názor ústavného súdu v náleze sp. zn. PL. ÚS. 17/2014, ktorý sa vzťahuje na posúdenie možnosti uzavretia zmluvy o prístupe podľa zákona č. 251/2012 Z.z., podľa ktorého takouto zmluvou je len zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. K odbornému vyjadreniu doc. Ing. Karola Klucha, PhD., č. 39/2018 zo dňa 10.4.2018, predloženému žalovaným, uviedol, že v uvedenom žalovaní mieša technické a právne otázky, pričom sa vyhýba právnej úprave. Zhrnul, že jediným právnym základom pre uhrádzanie platieb za prístup do distribučnej sústavy je podľa zákona a nálezu ústavného súdu platne uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

9. Na záver k návrhom na vykonanie výsluchu žalovaným navrhnutých svedkov uviedol, že tieto nepovažoval za dôvodné, keďže títo by sa vyjadrovali len k technickej otázke pripojenia a prístupu, pričom pre konanie bolo rozhodujúce posúdenie právnej otázky, či bola oprávnená platba za prístup, alebo nie. K výkladu ministerstva hospodárstva uviedol, že tento nie je správnym, ani súdnym konaním, a navyše nie je pre súd ani práve záväzný.

10. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 25.9.2019, č. k. 4Cob/61/2019-630 tak, že v prvom výroku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

11. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a zo zistení vyvodil správny právny záver, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že v spore bolo podstatné vyriešenie právnej otázky, či medzi stranami sporu existuje obchodno-právny vzťah založený zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny. Uviedol, že zmluva o prístupe a zmluva o pripojení sú dva rôzne zmluvné inštitúty, ktoré sa líšia s ohľadom na ich výslovnú zákonnú definíciu, resp. ich predmet. Pokiaľ išlo o zmluvu o pripojení a zmluvu o dodávke elektriny, ich predmetom nebola dohoda o prístupe do distribučnej sústavy, keďže neobsahovali záväzok zabezpečiť prepravu elektriny tak, ako to vyplýva z ust. § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z.. Bolo zrejmé, že na základe zmluvy o dodávke elektriny žalovaným poverená koncernová spoločnosť Východoslovenská energetika, a.s., odoberá elektrinu už v mieste jej vpustenia žalobcom do distribučnej sústavy, a teda nedochádza k jej preprave z jedného miesta do iného miesta.

12. V ďalšom uviedol, že žalovaný sa snažil preukázať oprávnenosť platby aj s poukazom na iné zmluvné vzťahy, avšak ústavný súd v náleze ustálil, že ten, kto nemá uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, nemá povinnosť platby, pričom sám žalovaný potvrdil neexistenciu zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (výzvami na uzavretie zmluvy o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy na čl. 165-169 spisu). Vzhľadom na uvedené mal odvolací súd za to, že strany sporu zmluvu o prístupe a distribúcii elektriny nemali uzatvorenú, a to ani konkludentne.

13. Ohľadom výkladu pojmov prístup a pripojenie v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES zo dňa 26.6.2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou o zrušení smernice 96/92/ES odvolací súd uviedol, že tento neposkytol odpoveď na otázku, ktorá bola sporná v konaní, a teda či medzi stranami existuje obchodnoprávny vzťah založený zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

14. Podľa odvolacieho súdu žalovaný nie je oprávnený si ponechať účtované a inkasované platby tak, ako ich fakturoval pre žalobcu (za prístup do distribučnej sústavy), vo výške stanovenej vyhláškou ani titulom bezdôvodného obohatenia, nakoľko ústavný súd jednoznačne uviedol, že povinnosť platiť poplatok za prístup do distribučnej sústavy nemajú tí, ktorí nemajú uzatvorenú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, nakoľko to nemá oporu v zákone o energetike alebo inom zákone. Stotožnil sa s tvrdením žalobcu, že platba za prístup je platba za kvalifikované využívanie distribučnej sústavy, a to vo forme prístupu, definovaného v zákone o energetike, a nie za akékoľvek užívanie sústavy žalovaného. Uviedol, že nakoľko predmetom sporu sú platby za prístup za obdobie roku 2016, pred účinnosťou novely Zákona o energetike, t.j. zákona č. 309/2018 Z.z., a teda s ohľadom na to, nie je možné novelu účinnú od 1.1.2019 na tento spor aplikovať.

15. Tiež sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že nález ústavného súdu má účinky ex tunc. Opačný výklad by poprel princíp zachovávanía ústavnosti a zároveň by bol nepripustným absolutizovaním princípu právnej istoty. Krajský súd preto dospel k záveru, že pokiaľ žalovaný namietal, že na danú vec nemožno aplikovať rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06-4, nakoľko dopadá na odlišnú skutkovú, ako aj právnu situáciu, tak odvolací súd bol názoru, že ústavný súd sa v tomto zjednocujúcom stanovisku zaoberal všeobecnou právnou otázkou účinkov nálezov.

16. Záverom zhrnul, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo neoprávneným účtovaním platby za prístup do distribučnej sústavy žalobcovi, ktorý ich uhrádzal na základe neústavného znenia vyhlášky, v nadväznosti na konštatáciu účinkov nálezov ústavného súdu Pl. ÚS 17/2014 ex tunc, t.j. keď jeho účinky sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred vydaním rozhodnutia, s ohľadom na prednosť princípu ústavnosti.

17. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie. Pripustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) ako aj z ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a písm. c/ CSP.

18. Dovolateľ mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia nasledovných právnych otázok, z ktorých vyvodzoval pripustnosť podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ až c/, a to:

- 1. Od správnej interpretácie pojmu „prístup do sústavy“ a jeho legálnej definície obsiahnutej v ust. § 2 písm. a/ bod 12.2 Zákona o energetike (dovolateľom nešpecifikovaného, ale z obsahu dovolania vyplýva, že ide o zákon č. 251/2012 Z. z. - pozn. dovolacieho súdu).

Výkladom pojmu „prístup do sústavy“ sa podľa dovolateľa dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal, a táto nebola predmetom jednoznačného ustáleného právneho posúdenia, preto je dovolanie prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

- 2. Od existencie dohody o prístupe medzi stranami sporu a správneho posúdenia náležitostí a formy dohody o prístupe pre účely právneho vzťahu výrobcu a prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri výrobe elektriny a jej dodávke do distribučnej sústavy.

Podľa dovolateľa sa právnym posúdením náležitostí a formy dohody o prístupe pre účely právneho vzťahu výrobcu a prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri výrobe elektriny a jej dodávke do distribučnej sústavy dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal, čím má byť dovolanie prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

- 3. Od právneho posúdenia vzájomnej synalagmatickej previazanosti plnení oboch strán sporu s prihliadnutím na odplatnosť žalovaným žalobcovi poskytovanej služby prístupu do distribučnej sústavy žalovaného a aplikovateľnosti inštitútu bezdôvodného obohatenia podľa ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), v prípade užívania distribučnej sústavy žalovaného zo strany žalobcu bez právneho dôvodu.

Podľa dovolateľa otázka posúdenia aplikovateľnosti inštitútu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ v prípade užívania distribučnej sústavy žalovaného zo strany žalobcu bez právneho dôvodu a vzájomnej synalagmatickej previazanosti plnení oboch strán sporu s prihliadnutím na odplatnosť žalovaným žalobcovi poskytovanie služby prístupu do distribučnej sústavy žalovaného nebola ešte riešená, preto považuje dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

- 4. Od otázky zväčšenia majetku na strane žalovaného ako základnej podstatnej obsahovej náležitosti inštitútu bezdôvodného obohatenia a otázka subsidiarity inštitútu bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k inému právnemu titulu vzniku žalovanej pohľadávky.

Otázkou subsidiarity inštitútu bezdôvodného obohatenia, ako aj otázkou podstatných obsahových náležitostí inštitútu bezdôvodného obohatenia, sa podľa dovolateľa dovolací súd ako aj ústavný súd zaoberali, ustálili, že základným predpokladom je vznik objektívne merateľného majetkového prospechu u obohateného, pričom k zväčšeniu jeho majetku došlo v rozpore s právom uznanými dôvodmi. Súd nižšej inštancie mali v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, nesprávnou interpretáciou a aplikáciou ust. § 451 ods. 1 a 2 OZ, priznať žalobcovi nárok na vrátenie platieb za obdobie 7/2016 až 1/2017 titulom bezdôvodného obohatenia, napriek skutočnosti,

že v danej časti žalovaného obdobia neboli zo strany žalobcu na účet žalovaného realizované žiadne platby, a teda majetok žalovaného sa nezväčšil, v čom videl dovolateľ prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

- 5. Od posúdenia hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. Dovolateľ mal za to, že otázka posúdenia hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu ústavného súdu bola v rámci rozhodovacej praxe dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne s rôznymi právnymi závermi o hmotnoprávných účinkoch derogačného nálezu ex tunc/ ex nunc, z ktorých nie je zrejma jednoznačná odpoveď na otázku hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu v prípade v čase vydania derogačného nálezu ukončených a skonsumovaných právnych vzťahov. Dovolanie preto považoval v tejto otázke za prípustné podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

19. Vo vzťahu k prvej právnej otázke týkajúcej sa správnej interpretácie pojmu „prístup do sústavy“ a jeho legálnej definície v ust. § 2 písm. a/ bod 12.2 zákona o energetike uviedol, že aj keď pojem „prístup do sústavy“ bol kľúčovým pre rozhodnutie vo veci samej, nebol jeho výklad plnohodnotne obsiahnutý v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie.

S ohľadom na neexistenciu bližšieho odôvodnenia úvah súdov nižšej inštancie, sa dovolateľ môže v otázke interpretácie dotknutej právnej normy, ako aj právnej úvahy súdov pri formulovaní ich záverov len domnievať o smere ich úvah, čoho dôsledkom pri odôvodňovaní tohto právneho posúdenia trpí rozsudok odvolacieho súdu aj vadou zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

20. Súd nižšej inštancie mali zaujať nesprávny právny názor v tom, že užívaním distribučnej sústavy sa rozumie až samotná preprava elektriny distribučnou sústavou ďalším užívateľom distribučnej sústavy a že bez prepravy, resp. distribúcie, nemôže k užívaniu distribučnej sústavy dochádzať. Súd nižšej inštancie považujú distribúciu za imanentnú súčasť prístupu, a teda vyvodzovali nesprávny záver, že prístup bez distribúcie nemôže existovať. Pojem prístup

do sústavy je podľa dovolateľa treba interpretovať ako právo užívať distribučnú sústavu, a je ním nevyhnutné rozumieť už samotné právo žalobcu dodávať vyrobenú elektrinu zo svojho výrobného zariadenia do distribučnej sústavy žalovaného t.j. distribučná sústava žalovaného je zo strany žalobcu vo forme prístupu využívaná už v momente vpustenia žalobcom vyrobenej elektriny do distribučnej sústavy žalovaného. Výklad súdov nižšej inštancie považuje za čisto formalistický jazykový výklad, a teda nesprávny.

21. Dovolateľ poukazoval na to, že v pôvodnom zákone č. 656/2004 Z. z., za ktorého účinnosti vznikol vzájomný vzťah medzi stranami sporu, bolo povinnosťou výrobcu mať zabezpečené pripojenie a prístup do sústavy, nie však distribúciu. Ak pôvodný zákon nepriznával žalobcovi právo na distribúciu, ale zároveň mu ukladal povinnosť mať uzatvorenú zmluvu o prístupe, distribúcia nemôže byť nevyhnutnou súčasťou prístupu, ako súdy nesprávne konštatovali.

22. V ďalšom k výkladu pojmu „prístup do sústavy“ poukázal na novelu zákona o energetike č. 309/2018 Z.z., ktorá priamo odstraňuje výkladové rozpory pojmu prístup do sústavy a spresňuje legálnu definíciu pojmu prístup do sústavy, podľa ktorej ...prístupom

do distribučnej sústavy sa rozumie právo využívať distribučnú sústavu v rozsahu zmluvne dohodnutej distribučnej kapacity a ak ide o výrobcu elektriny, prístupom do distribučnej sústavy sa rozumie právo dodávať vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy.

K uvedenému poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-239/07, Sabatauskas a iní, ktorého závery boli potvrdené aj vo veci C-492/2014, a tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3Obdo/18/2019.

Mal za to, že pojem prístup do sústavy je potrebné považovať za pojem obsahovo širší ako pojem distribúcia, a tieto nemožno stotožňovať, ide o dve samostatné navzájom oddelené kategórie, a každá z nich môže byť predmetom samostatnej dohody medzi účastníkmi na trhu s elektrinou, alebo môžu byť súčasťou jednej a tej istej dohody. Podľa dovolateľa prístupom

je potrebné rozumieť už samotné právo žalobcu dodávať vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy žalovaného, do ktorej je výrobca pripojený, pričom je na voľbe samotného výrobcu,

či toto svoje právo nevyužije. Zdôraznil, že dovolací súd už v rozhodnutí

sp. zn. 3Obdo/18/2019 dospel k záveru, že zmluva o prístupe uzatvorená podľa zákona

č. 656/2004 Z.z., napriek absencii dojednania o distribúcii, nie je v rozpore s platnou úpravou zákona o energetike č. 251/2012 Z.z., a táto neodporuje novej právnej úprave. Podľa dovolateľa je možné vyvodiť záver, že distribúcia v zmysle pôvodného zákona č. 656/2004 Z.z.,

a ani v zmysle zákona o energetike č. 251/2012 Z.z. nebola a ani nie je nevyhnutnou súčasťou pre prístup výrobcu do sústavy.

23. K druhej právnej otázke týkajúcej sa existencie dohody o prístupe medzi stranami sporu a správneho právneho posúdenia náležitostí a formy dohody o prístupe pre účely právneho vzťahu výrobcu a prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri výrobe elektriny a jej dodávke

do distribučnej sústavy, vyvodil dovolateľ prípustnosť podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko táto otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu jednotne vyriešená.

24. Dovolať mal za to, že sudy nižšej inštancie zo správnych skutkových zistení vyvodili v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nesprávne právne závery o obsahových náležitostiach a forme dohody o prístupe pre účely právneho vzťahu výrobcu a prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri výrobe elektriny a jej dodávke do distribučnej sústavy, z čoho nesprávne vyvodili záver, že medzi stranami sporu nebola v žiadnej forme uzavretá zmluva o prístupe, na základe čoho nesprávne dospeli k záveru o neexistencii právneho titulu na prijímanie odplaty (náhrady) žalovaného za užívanie regionálnej distribučnej sústavy žalobcom. Dovolať má za to, že aj vzhľadom na neexistenciu bližšieho odôvodnenia tohto právneho názoru trpí rozsudok odvolacieho súdu aj vadou zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

25. Ohľadom formy dohody o prístupe do distribučnej sústavy a prístupe pre účely právneho vzťahu výrobcu a prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri výrobe elektriny a jej dodávke

do distribučnej sústavy uviedol, že zákon o energetike ani iné predpisy nevyžadovali v žalovanom období obligatórne písomnú formu uzatvorenia zmluvy o prístupe a obligatórne písomnú formu zmluvy o prístupe zaviedla až novela zákona o energetike s účinnosťou od 1.1.2019.

26. Uzavrel, že zákon o energetike č. 251/2012 Z.z. v znení účinnom v žalovanom období,

a ani pôvodný zákon o energetike č. 656/2004 Z.z., počas ktorého bolo zariadenie žalobcu uvedené do prevádzky, nevyžadovali písomnú formu zmluvy o prístupe, pričom podľa pôvodného zákona, v zmysle ust. § 21 ods. 2 písm. a/ č. 656/2004 Z.z., bol každý výrobca elektriny obligatórne povinný uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

27. K náležitostiam dohody o prístupe pre účely právneho vzťahu výrobcu a prevádzkovateľa distribučnej sústavy pri výrobe elektriny a jej dodávke do distribučnej sústavy poukázal

na bod 79. dovolaním napadnutého rozsudku, kde v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia odvolací súd nesprávne konštatoval ako obligatórnu náležitosť zmluvy o prístupe dohodu o preprave vyrobenej elektriny konkrétnemu subjektu, resp. odberateľovi. Tvrdí, že v prípade vzťahu medzi výrobcom pri dodávke vyrobenej elektriny do sústavy a žalobcom

ako prevádzkovateľom distribučnej sústavy je aj možnosť uzatvoriť zmluvu o prístupe podľa

§ 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z. bez prepravy elektriny ako jej podstatnej náležitosti,

ak túto výroba v pozícii dodávateľa do sústavy reálne nevyužíva, pričom platba za distribúciu nebola ani predmetom tohto konania, preto nie je možné považovať distribúciu za podstatnú náležitosť zmluvy o prístupe, ako nesprávne tvrdia sudy nižšej inštancie. Dovolateľ s poukazom na nález ústavného súdu PL. ÚS 17/2014 (body 21.1 a 21.5) uviedol, že tento neviaže prístup na distribúciu, viaže platbu za prístup do distribučnej sústavy na existenciu zmlúv o prístupe medzi stranami sporu. Nepomenúva túto zmluvu aj širším pojmom obsahujúcim distribúciu.

28. Uviedol, že zákon o energetike č. 251/2012 Z.z. v ust. § 27 ods. 1 určuje právo výrobcu uzavrieť zmluvu o prístupe, avšak bližšie nedefinuje jej náležitosti. Poukázal na názor uvedený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo/18/2019, podľa ktorého ak bola za účinnosti pôvodného zákona č. 656/2004 Z.z. uzatvorená medzi stranami zmluva o pripojení, nebolo vzhľadom na kogentnú právnu úpravu možné, aby nebola súčasne uzavretá aj zmluva o prístupe. K uvedenému konštatoval, že zmluva pripojení bola medzi stranami sporu uzavretá v roku 2011, a preto je nesprávne konštatovanie súdov nižšej inštancie o neexistencii zmluvného vzťahu zo zmluvy o prístupe s odôvodnením, že medzi stranami nebola dohodnutá preprava elektriny koncovému odberateľovi, čím podľa dovolateľa došlo k nesprávne právnomu posúdeniu.

29. Tvrdil, že nakoľko obe strany počas žalovaného obdobia aktívne plnili svoje práva a povinnosti zo zmluvy o prístupe, aktívne tým prejavili vôľu uzavrieť zmluvu o prístupe, a táto bola medzi stranami sporu v žalovanom období uzavretá. Ak žalobca do sústavy ním vyrobenú elektrinu prostredníctvom distribučnej sústavy žalovaného dodával, a žalovaný túto odoberal, potom s ohľadom na dobrovoľné aktívne plnenie vzájomných povinností oboch strán musela zmluva o prístupe do distribučnej sústavy medzi stranami aspoň v konkludentnej forme existovať, inak by sa jednalo o užívanie distribučnej sústavy žalovaného zo strany žalobcu bez právneho základu. V prípade, že sudy nižšej inštancie popierajú existenciu akejkoľvek zmluvy o prístupe, znamená to, že by neexistoval právny základ pre žalobcu na realizáciu jeho prístupu do distribučnej sústavy, čím sa žalobca bezdôvodne obohacoval na úkor žalovaného.

30. Záverom k druhej právnej otázke uviedol, že konštatovanie súdov nižšej inštancie v dôsledku nesprávnej interpretácie a aplikácie ust. § 26 ods. 5, § 27 ods. 1 písm. b/, § 96 ods. 7 až 9 zákona č. 251/2012 Z.z. a § 21 ods. 2 písm. a/ pôvodného zákona o energetike č. 656/2004 Z. z., v spojení s opomenutím aplikácie ust. § 35 ods. 1 OZ a § 275 ods. 4 ObZ, vychádzajúc zo skutočnosti, že neexistovalo dojednanie o distribúcii, preto medzi stranami nemohla byť platne uzavretá dohoda o prístupe, sú nesprávne a odporujú súkromnoprávnej povahe vzťahu strán sporu, zmluvnej voľnosti strán sporu ako aj legislatívnej úprave obsiahnutej v zákone o energetike v jednotlivých časových verziách.

31. Vo vzťahu k tretej právnej otázke, týkajúcej sa právneho posúdenia vzájomnej synalagmatickej previazanosti plnení oboch strán sporu s prihliadnutím na odplatosť žalovaným žalobcovi poskytovanej služby prístupu do distribučnej sústavy žalovaného a aplikovateľnosti inštitútu bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. OZ v prípade užívania distribučnej sústavy žalovaného zo strany žalobcu bez právneho dôvodu, uviedol,

že táto nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu jednotne ustálená vyriešená, čo odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

32. Poukázal na bod 85. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý vylúčil aplikáciu inštitútu bezdôvodného obohatenia ako možného titulu na platby žalobcu za užívanie distribučnej sústavy žalovaného. Odvolací súd mal nesprávnym formalistickým výkladom záverov nález ústavného súdu sp.

zn. PL. ÚS 17/2014 a nesprávnou aplikáciou ust. § 2

ods. 1 OZ a ust. § 451 a nasl. OZ vylúčiť aplikáciu inštitútu bezdôvodného obohatenia

ako prípadného právneho titulu na úhradu za užívanie distribučnej sústavy žalovaného žalobcom a užívanie služieb žalovaného s tým spojených. Odvolací súd mal vychádzať z nesprávneho právneho posúdenia samotnej povahy úhrad žalobcu voči žalovanému

ako aj opomenutia vzájomnej synalagmatickej previazanosti plnení oboch strán sporu a odplatnosti žalovaným poskytovaných a žalobcom dobrovoľne užívaných služieb súvisiacich s prístupom žalobcu do distribučnej sústavy žalovaného.

33. Dovolateľ mal za to, že aj sám zákonodarca poukazoval na to, že služba prístupu je službou odplatnou a v prípade, ak ju výrobcovia využívajú, sú povinní za takúto službu žalovanému uhrádzať odplatu, pričom spôsob výpočtu ceny (odplaty za prístup do sústavy) bol jednoznačne určiteľný a nebol medzi stranami spochybnený. Odvolací súd mal formalisticky naviazať odplatnosť prístupu na existenciu zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z.z. Podľa dovolateľa prípadná skutočnosť,

že zmluva o prístupe neexistuje automaticky nepreukazuje, že žalobca prístup reálne nevyužíva a nie je povinný zaň uhrádzať žalovanému zodpovedajúcu odplatu.

34. Uviedol, že ak súdy nižšej inštancie popierajú existenciu akéhokoľvek titulu, ktorý

by oprávňoval žalobcu na užívanie distribučnej sústavy žalovaného, je potrebné dospieť k záveru, že distribučná sústava žalovaného bola zo strany žalobcu užívaná bez právneho dôvodu, a teda právnym dôvodom pre žalovaným prijaté platby musí byť záväzkovoprávny vzťah z titulu bezdôvodného obohatenia sa žalobcu na úkor žalovaného podľa § 451 a nasl. OZ, a to užívaním distribučnej sústavy žalovaného bez existujúceho právneho titulu.

35. Záverom k uvedenej právnej otázke uviedol, že v prípade správnej interpretácie pojmu „prístup do sústavy“ na zistený skutkový stav je zrejmé, že žalobcom počas celého žalovaného obdobia dochádzalo a stále dochádza k užívaniu distribučnej sústavy žalovaného vo forme prístupu, na základe čoho má žalovaný nárok na úhradu odplaty ako relevantného protiplnenia

za užívanie distribučnej sústavy žalovaným a služieb s tým súvisiacich. Zo strany konajúcich súdov bolo nevyhnutné vysporiadať sa nielen s otázkou následkov ne/existencie právneho dôvodu žalobcom poskytovaných plnení, ale tiež s otázkou následkov ne/existencie právneho dôvodu žalovaným poskytovaných a žalobcom prijímaných a užívaných protiplnení.

Odvolací súd teda vylúčením aplikácie inštitútu bezdôvodného obohatenia na právny nárok žalovaného, bezdôvodne vylúčil synalagmatickosť vzájomných plnení strán sporu, ako aj samotnú odplatnosť žalobcom poskytovanej služby v podobe prístupu, čím z jeho strany došlo k nesprávnemu posúdeniu záväzkového vzťahu strán sporu a jeho obsahu.

36. K štvrtej právnej otázke týkajúcej sa zväčšenia majetku na strane žalovaného ako základnej podstatnej obsahovej náležitosti inštitútu bezdôvodného obohatenia a subsidiarity inštitútu bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k inému právnemu titulu vzniku žalovanej pohľadávky uviedol, že súdy nižšej inštancie pochybili pri interpretácii a aplikácii § 451 ods. 1 a 2 OZ,

a to pri časti žalobného nároku za žalované obdobie 7/2016 až 1/2017, kedy nedochádzalo

zo strany žalobcu voči žalovanému k žiadnym úhradám platieb za prístup do sústavy, a teda nemohlo dochádzať k zväčšeniu majetku na strane žalovaného, nesprávnou interpretáciou

ust. § 451 ods. 1 a 2 OZ sa súdy dostali do rozporu s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, v čom vidí dôvod prípustnosti podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

37. Dovolateľ poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/92/2010, sp. zn. 7Cdo/117/2011 a sp. zn. 6Obdo/16/2008 týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia.

Z uvedenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že základným predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia je vznik objektívne merateľného majetkového prospechu u obohateného, pričom k zväčšeniu jeho majetku došlo v rozpore s právom uznanými dôvodmi. V súvislosti so žalobcom uplatneným nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa dovolateľa chýba naplnenie

jedného zo základných znakov bezdôvodného obohatenia (zväčšenie majetku na strane žalovaného), preto nie je možné vzájomný vzťah medzi žalobcom a žalovaným subsumovať pod inštitút bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného.

Súdy mali priznať žalobcovi nárok na vrátenie platieb za obdobie 7/2016 až 1/2017 titulom bezdôvodného obohatenia, napriek skutočnosti, že zo skutkového stavu bolo jednoznačne preukázané, že v danej časti žalovaného obdobia neboli zo strany žalobcu na účet žalovaného realizované žiadne platby, a teda majetok žalovaného sa nezväčšil.

38. V ďalšom uviedol, že k zániku pohľadávok žalovaného za dotknuté obdobie nedošlo v dôsledku ich splnenia zo strany žalobcu, ale v dôsledku ich započítania s pohľadávkami žalobcu voči žalovanému, ktoré započítanie je platné a účinné. Žalovaný urobil vo vzťahu ku každej žalobcom uplatnenej pohľadávke za obdobie 7/2016 až 1/2017 jasný prejav smerujúci k započítaniu, z ktorého obsahu je zrejmé, ktorá pohľadávka žalobcu sa uplatňuje na započítanie, v akej výške a proti ktorej pohľadávke žalovaného.

39. Záverom k uvedenému mal dovolateľ za to, že zo strany súdov nižšej inštancie nebola dodržaná subsidiarita inštitútu bezdôvodného obohatenia, a takéto právne posúdenie právneho titulu žalobcom uplatneného žalobného nároku nie je správne, čím sa odvolací súd dostal pri takomto posúdení do rozporu s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v otázke subsidiarity možnosti uplatnenia inštitútu bezdôvodného obohatenia, z čoho dovolateľ vyvodil dôvod prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

40. K piatej právnej otázke ohľadom posúdenia hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu ústavného súdu dovolateľ uviedol, že vzhľadom na to, že odvolací súd dospel k záveru o ustanovení § 26 ods. 23 Vyhlášky ako právnom titule žalobcom realizovaných úhrad bez ďalšieho zaoberania sa plneniami poskytovanými v žalovanom období 2/2016 až 6/2016 žalovaným žalobcovi, bolo podľa dovolateľa povinnosťou odvolacieho súdu zaoberať sa právnym posúdením hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014. Dovolať mal za to, že touto otázkou sa dovolací súd ako aj ústavný súd vo svojej praxi viackrát zaoberal, pričom bola rozhodovaná rozdielne s rôznymi právnymi závermi o hmotnoprávných účinkoch derogačného nálezu ex tunc/ex nunc, preto považuje dovolanie podľa ust § 421 ods. 1 písm. c/ CSP za prípustné.

41. Poukázal na nálezy ústavného súdu sp. zn. Plz. ÚS 1/2006, sp. zn. I. ÚS/51/2006 a sp. zn. II. ÚS 72/2006, ktoré konštatovali, že hmotnoprávne účinky nálezu ústavného súdu o nesúlade napadnutého právneho predpisu s ústavou zverejneného v zbierke zákonov Slovenskej republiky pred právoplatným skončením konania pred všeobecným súdom, v ktorom sa má napadnutý právny predpis aplikovať nastávajú ex tunc.

42. Ďalej poukázal na rozhodnutia konštatujúce, že hmotnoprávne účinky derogačného nálezu ústavného súdu nastávajú ex nunc, a to uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2018, sp. zn. III. ÚS 24/2006, sp. zn. II. ÚS 40/2006, sp. zn. PL. ÚS 13/98, sp. zn. PL. ÚS. 17/2008 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Obdo/11/2009. S ohľadom na rozporné právne názory ústavného súdu nie je podľa dovolateľa jednoznačne zrejmé odpoveď na otázku hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 pre prípad v čase vydania derogačného nálezu ukončených a skonsumovaných právnych vzťahov (predmet sporu).

43. Právny názor súdov nižšej inštancie o účinkoch nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 ex tunc (späťne) k momentu vzniku dotknutej právnej normy obsiahnutej v bode 89 rozhodnutia odvolacieho súdu s odkazom na zjednocujúce stanovisko ústavného súdu sp. zn. Plz. ÚS 1/2006-4 považoval dovolateľ za nesprávny. Vo vzťahu k uvedenému dovolateľ namietal aj existenciu vady zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, nakoľko v napadnutom rozhodnutí nie sú obsiahnuté úvahy, akými sa súdy nižšej inštancie riadili pri konštatovaní účinkov derogačného nálezu sp.

zn. PL. ÚS 17/2014.

44. Dovolateľ tvrdil, že pri posudzovaní hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu ústavného súdu je potrebné rozlišovať medzi ich aplikáciou na práva a povinnosti vzniknuté v súlade s napadnutou právnou úpravou, ktoré už boli dobrovoľne splnené v čase pred vydaním derogačného nálezu ústavného súdu, a na práva a povinnosti vzniknuté v súlade s napadnutou právnou úpravou, ktoré sa majú plniť až v čase po vydaní derogačného nálezu ústavného súdu. Preto v prípade povinností, ktoré boli v čase vydania derogačného nálezu ústavného súdu už splnené, či už nútene alebo dobrovoľne, sa týchto účinky derogačného nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 nedotýkajú. Tvrdí, že nakoľko ústavný súd vo svojom zjednocujúcom stanovisku sp. zn. PLz. 1/2006 posudzoval iný právny aj skutkový stav, než aký je predmetom sporu, nemôžu byť jeho závery analogicky aplikované na predmet sporu. Vzhľadom na uvedené má dovolateľ za to, že nález ústavného súdu PL. ÚS 17/2014 o nesúlade časti napadnutého ust. § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii nemôže mať v posudzovanom spore účinky do minulosti - ex tunc, ako mu priznáva odvolací súd.

45. Dovolateľ mal za to, že dôsledkom derogačného nálezu ústavného súdu nie je neplatnosť právneho predpisu, ale jeho nezáväznosť pre protiústavnosť. Uviedol, že retroaktívny účinok derogačného nálezu ústavného súdu ex tunc, presadený odvolacím súdom, je spojený so stratou platnosti, kde sa vyžaduje neaktivita normotvorcu, ktorý nechá 6 mesačnú lehotu márne uplynúť. Ďalej tvrdil, s ohľadom na formuláciu ust. § 125 ods. 3 ústavy, že prijatie novej právnej úpravy v ústavou stanovenej 6 - mesačnej lehote je spôsobilé zvrátiť prípadné účinky nálezu pôsobiace ex tunc. V danom prípade však nedošlo k zániku platnosti napadnutého ustanovenia vyhlášky márnym uplynutím lehoty na jej zosúladenie s dotknutými ustanoveniami ústavy, nakoľko ÚRSO splnilo povinnosť zosúladiť napadnutú právnu normu v súlade so závermi nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 v zákonom stanovenej lehote.

46. K namietanému právnemu posúdeniu hmotnoprávných účinkov derogačného nálezu ústavného súdu v prípade horizontálneho vzťahu strán sporu uviedol, že je nevyhnutné posudzovať prioritne povahu právneho vzťahu, ktorý je predmetným nálezom ústavného súdu (PLz. ÚS 1/06-4) dotknutý. Poukazoval na to, že postavenie subjektov, ktorých sa napadnuté zákonné ustanovenia a následné posudzovanie hmotnoprávných účinkov týkali, nebolo v prípade nálezu sp. zn. PL. ÚS 38/03-89 a naň nadväzujúceho zjednocujúceho stanoviska PLz. ÚS 1/2006-4 rovnocenné, ako to je v prípade daného sporu. V uvedenej veci na jednej strane vystupoval subjekt verejnej správy, vystupujúci v postavení nadradenosti voči druhému dotknutému subjektu.

47. Dovolateľ aplikáciu záverov zjednocujúceho stanoviska sp. zn. PLz. ÚS 1/2006-4 pri vyhodnocovaní hmotnoprávných účinkov nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 týkajúceho sa čisto súkromnoprávneho vzťahu nepovažuje za správne z dôvodu, že takýmto postupom by sa priznala neprimeraná ochrana práv jednej skupine subjektov súkromného práva na úkor druhej. Mal za to, že pri uplatňovaní účinkov nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 zo strany súdu prvej inštancie malo byť na súkromnoprávnu povahu dotknutého právneho vzťahu prihliadané a mali byť z jeho strany dodržané princípy právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny priadok, súčasťou čoho je i zákaz retroaktívneho pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení.

48. Dovolateľ v podanom dovolaní namietal aj existenciu vady zmätočnosti podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, ktorú videl v nedoručení odvolacej dupliky žalobcu žalovanému, v dôsledku čoho mu nebolo umožnené sa s tvrdeniami žalobcu oboznámiť a vyjadriť sa k nim, a daným konaním došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie, pričom sa jedná o porušenie takej zákonnej povinnosti zo strany súdu, ktorá má za následok zároveň porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

49. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí

súdov nižšej inštancie. Namietal, že odvolací súd v danom prípade nedostatočne uviedol, akými úvahami sa spravoval pri interpretácii pojmu „prístup do sústavy“ a dotknutej právnej normy ust. § 2 písm. a/ bod 12. 2 zákona o energetike, v ktorej je obsiahnutá jeho legálna definícia, interpretácii § 26 ods. 5 zákona o energetike, § 27 ods. 1 písm. b/ zákona o energetike, posudzovaní náležitostí a formy dohody o prístupe, povahy vzájomných plnení strán sporu a ich právneho titulu odplatnosti prístupu, povahy platby za prístup a ako sa vysporiadal s kľúčovými argumentami žalovaného pre vyvodzovanie akýchkoľvek záverov v predmetnej právnej veci.

50. Na záver navrhol dovolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania, resp. aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobcu zamietne a priznal náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

51. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne vyjadril v rozsiahlom vyjadrení (76 strán), pričom s argumentáciou žalovaného v dovolaní nesúhlasil. Prípustnosť podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je daná, nakoľko dovolanie neobsahuje jasne položené právne otázky (zásadného právneho významu), ktoré má odvolací súd riešiť, a zároveň dovolať neuviedol, ako by mali byť tieto správne riešené. K prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedol, že ani táto nie je daná, nakoľko dovolanie neobsahuje jasne položenú právnu otázku, a táto navyše nemohla byť rozhodná pre dovolaťov neúspech v spore. Prípustnosť podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nie je podľa žalobcu rovnako daná, keďže dovolať nepredložil relevantnú judikatúru dovolacieho súdu. Zároveň nie je možné vyvodit' ani prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, nakoľko k porušeniu práva na spravodlivý proces v danom prípade nedošlo.

52. Podľa žalobcu posudzovanie povinnosti uhrádzať platby za prístup bolo možné len v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. Presah zákona č. 646/2004 Z. z. na vyberanie platby za prístup vylučujú aj prechodné ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., podľa ktorých boli účastníci povinní uviesť zmluvy uzatvorené za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktoré sú v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., do súladu s týmto zákonom do 31. decembra 2012.

Je tak vylúčené, aby sa platba za prístup vyberala podľa inej zmluvy, než ako to vyžadoval zákon č. 251/2012 Z. z. Najvyšší súd vo svojom uznesení sp. zn. 3Obdo/18/2019, na ktoré odkazuje dovolať, naznačuje existenciu „zmluvy o prístupe“ bez dohodnutej distribúcie, ktorá však podľa zákona o energetike neexistuje. Za neprípustné považuje, aby najvyšší súd založil svoj právny názor na izolovanej interpretácii jedného sporného ustanovenia zákona

(t. j. ust. § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. - pozn. dovolacieho súdu), ktoré je podľa žalobcu v rozpore s kogentnou definíciou pojmu prístup do distribučnej sústavy.

53. K hmotnoprávnym účinkom derogačného nálezu ústavného súdu, žalovaný neuviedol žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu vo vzťahu k rozdielnej rozhodovacej praxi vo veci hmotnoprávných účinkov derogačných nálezov ústavného súdu. Žalobca s poukazom na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu uviedol, že táto otázka už bola najvyšším súdom riešená, a rozhodovacia prax potvrdzuje správnosť záverov súdov nižšej inštancie, že hmotnoprávne účinky derogačného nálezu ústavného súdu sú v takom prípade ex tunc. V prejednávanej veci sa rieši vrátenie platieb za prístup, ktoré boli uhrádzané na základe neústavnej vyhlášky. Platbám za prístup do distribučnej sústavy nepredchádzalo žiadne konanie, ani vydanie rozhodnutia, ktorým by bol žalobca viazaný. Výrobcovia museli uhrádzať platbu za prístup priamo ex lege podľa neústavnej vyhlášky. Tvrdenie žalovaného o ex nunc účinkoch nálezov ústavného súdu označil žalobca za nesprávne a tendenčné. Odpoveď na túto otázku dalo jasne zjednocujúce stanovisko ústavného súdu, v zmysle ktorého hmotnoprávne účinky nálezov v právoplatne neskončených veciach nastávajú ex tunc.

Nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 podľa žalobcu odmietol aplikáciu napádanej časti Vyhlášky a zrušil ju s cieľom umožniť aplikáciu a realizáciu vlastníckeho práva výrobcov elektriny, a to aj spätne. Z uvedeného podľa žalobcu vyplýva, že na právne vzťahy založené neústavnou právnou

úpravou sa má nazerať cez prizmu ochrany vlastníckeho práva žalobcu. Ochrana základného práva žalobcu musí mať v zmysle judikatúry ústavného súdu prednosť pred ochranou vzťahov, ktoré vzišli z aplikácie neústavnej normy. Takýto prístup je plne v súlade s princípom ochrany ústavnosti a s princípom prioritnej ochrany základného práva jednotlivca.

54. V ďalšom žalobca uviedol, že ak je zjednocujúce stanovisko záväzné pre celý ústavný súd, tak podľa čl. 2 ods. 2 CSP musí byť rešpektované aj všeobecným súdom, ktorý musí prihliadať na záväznú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, pričom dovolateľ nesprávne vylučuje aplikáciu zjednocujúceho stanoviska. Konštatuje, že aplikácia účinkov ex tunc v prípade derogačných nálezov nie je podmienená časom podania žaloby, ale rozhodujúce je, či už vo veci bolo právoplatne rozhodnuté, alebo nie, a teda ak vo veci súd právoplatne nerozhodol, hmotnoprávne účinky derogačného nálezu nastávajú ex tunc a súd je povinný zohľadňovať jeho znenie pri aplikácii hmotnoprávnej úpravy na konkrétny spor. Má za to, že v danej veci je potrebné aplikovať judikovaný názor ústavného súdu, podľa ktorého Nález anuloval neústavnú vyhlášku od samého začiatku. Na záver navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie odmietol, resp. zamietol a zároveň priznal žalobcovi právo na náhradu trov v celom rozsahu.

55. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

56. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

57. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

58. Dovolateľ odôvodnil prípustnosť svojho dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a zároveň ustanoveniami § 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ CSP.

59. Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

60. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

61. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

62. Dovolateľ vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP videl v nedoručení odvolacej dupliky žalobcu žalovanému, v dôsledku čoho mu nebolo umožnené sa s tvrdeniami žalobcu oboznámiť a vyjadriť sa k nim, čím došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a práva na kontradiktórne konanie. Porušenie práva na spravodlivý proces videl aj v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie v tom, že sudy neprihliadli na ním vznesené námietky.

63. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

64. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

65. Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie, resp. odvolací súd porušil jeho procesné práva tým, že mu nedoručil vyjadrenie žalobcu zo dňa 24.5.2019 k replike k odvolaniu proti rozsudku súdu prvej inštancie. Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania vecí pred súdom je zásada rovnosti strán sporu a „rovnosti zbraní“. V procesnoprávnej rovine predstavuje princíp rovnosti sporových strán základný postulát, podľa ktorého žiadna zo strán nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán podľa čl. 6 CSP ako tzv. rovnosť zbraní judikovaná Európskym súdom pre ľudské práva (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 44-45).

66. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním.

Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa k všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

67. Podľa ust § 373 ods. 3 CSP odvolanie doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve ich, aby sa k odvolaniu vyjadrili, a určí na vyjadrenie lehotu nie kratšiu ako desať dní. Podľa § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia. Podľa § 374 ods. 2 CSP k vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote desať dní od jej doručenia. Podľa § 374 ods. 3 CSP podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom. Ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

68. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvoláciu repliku ako reakciu odvolateľa na vyjadrenie k odvolaniu zašle súd prvej inštancie protistrane na vyjadrenie. Ak sa protistrana k odvolacej replike vyjadrí, súd prvej inštancie doručí toto vyjadrenie (odvoláciu dupliku) odvolateľovi (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1260).

69. V predmetnej veci podal žalovaný odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, ku ktorému sa

žalobca vyjadril podaním zo dňa 27.2.2019. Vyjadrenie žalobcu k odvolaniu bolo doručené žalovanému, ktorý sa k nemu vyjadril podaním zo dňa 24.4.2019 (tzv. odvolacia replika v zmysle § 374 ods. 1 CSP). K odvolacej replike žalovaného sa žalobca vyjadril podaním zo dňa 24.5.2019 (tzv. odvolacia duplika v zmysle § 374 ods. 2 CSP), pričom toto vyjadrenie nebolo žalovanému súdom doručené. Duplika bola žalovanému doručená len prostredníctvom mailu protistrany (č.l. 885). Podľa názoru dovolacieho súdu nedoručením predmetného vyjadrenia - dupliky súdom došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom, a tým aj k zásahu do jeho procesných práv, a teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dôsledkom tohto nesprávneho postupu súdu je založenie vady zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

70. Záver dovolacieho súdu o existencii niektorých z vád zmätočnosti (najmä vád uvedených pod písm. e/ a f/ v ustanovení § 420 CSP), ktorými bolo poznačené na odvolacom súde, automaticky neznamena, že by bola vylúčená možnosť, aby dovolací súd pristúpil aj k skúmaniu namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci a s tým spojeného riešenia právnych otázok.

71. Už v uznesení z 11. decembra 2018, sp. zn. 3Obdo/34/2018, vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu vyslovil záver, že „posudzovanie prípustnosti dovolania aj podľa § 421 ods. 1 CSP je efektívne a opodstatnené vzhľadom na základné zásady súdneho konania, a to zásady hospodárnosti a rýchlosti, a iba takýmto postupom dovolacieho súdu dochádza v plnej miere k naplneniu ústavného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy.

72. Z výroku uznesenia ústavného súdu sp. zn. Plz. ÚS 1/2018 vyplýva, že pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento záver je potrebné s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu aplikovať nielen na prípady, kedy dovolací súd dospel k záveru, že konanie nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 CSP, a následne nepristúpil k skúmaniu dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, ale aj vtedy, keď dovolací súd vo svojom rozhodnutí síce konštatoval existenciu vady zmätočnosti a pri zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu - za predpokladu, že tomu nebráni zistená vada zmätočnosti - neposúdil správnosť alebo nesprávnosť namietaného právneho posúdenia z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, nakoľko neposúdil podané dovolanie v celej jeho šírke a vo svojom rozhodnutí nedal dovolateľovi odpoveď na všetky vo veci relevantné otázky.

73. Uvedená skutočnosť vyplýva z toho, že súdy (vrátane dovolacieho súdu) sú povinné poskytovať spravodlivosť v materiálnom ponímaní a nemôžu postupovať pri rozhodovaní prísne formálne, pričom prílišný formalizmus by bol v rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. IV. ÚS 192/08). Prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúcich k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv. Spravodlivosť je totiž kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu ústavnú povinnosť hľadať také riešenie súdnej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako nesúladné s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (m. m. I. ÚS 26/2010), vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených rozmerov súdom prerokovanej veci.

74. Dovolací súd je povinný pri svojom rozhodovaní rešpektovať čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Predmetný článok treba pri kasačných rozhodnutiach vykladať tak, že rozhodnutie dovolacieho súdu, ak to okolnosti prejednávanej veci umožňujú, musí dať odpoveď na všetky relevantné otázky pre ten-ktorý spor (t. j. nielen identifikovať vadu zmätočnosti, ale aj vyriešiť právne otázky, ktoré sú pre

rozhodnutie vo veci kľúčové), lebo len tak dovolací súd prispeje k rýchlosti a hospodárnosti konania, aby bol definitívne nastolený stav právnej istoty medzi stranami sporu, keďže iba tak (na rozdiel od zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu pre vadu zmätočnosti) sa vďaka vyriešeniu kľúčových právnych otázok predíde podávaniu ďalších mimoriadnych opravných prostriedkov, ďalšiemu predlžovaniu konania a zvyšovaniu výdavkov strán sporu).

75. Rovnako je nutné zohľadniť to, že základnou úlohou najvyššieho súdu je riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry, čím má najvyšší súd naplňať celospoločenský význam. Tento význam je daný tým, že najvyšší súd dbá o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov vlastnou rozhodovacou činnosťou (k tomu viď ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Rovnaký záver o efektívnosti skúmania prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (a riešení právnych otázok) napriek záveru o existencii vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP vyslovil najvyšší súd aj v uznesení z 28. februára 2019, sp. zn. 4Obdo/7/2018.

76. Vyššie citované závery sú plne aplikovateľné aj v rozhodovanej veci, a preto sa dovolací súd pri svojom rozhodovaní neobmedzil iba na konštatovanie o existencii vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Existencia vyššie uvedenej vady zmätočnosti (viď bod 17 vyššie) nebráni v rozhodovanej veci dovolaciemu súdu skúmať dovolací dôvod podľa § 432 CSP, rešpektujúc právo strán sporu na súdnu ochranu, a predovšetkým zohľadňujúc zásady hospodárnosti, rýchlosti a efektívnosti súdneho konania. Preto dovolací súd pristúpil aj k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a k posúdeniu dovolateľom vymedzených právnych otázok, pri vyriešení ktorých sa mal odvolací súd podľa žalovaného dopustiť nesprávneho právneho posúdenia.

K dovolacím dôvodom podľa ust. § 432 CSP

77. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

78. Záver o prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. I. ÚS 438/2017 a III. ÚS 474/2017), preto pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd nie je viazaný tým, čo uviedol dovolateľ, prípadne druhá strana.

79. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je zamerané na riešenie právnych otázok, pričom právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení.

80. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

81. Z dovolania vyplýva, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal, tak v

zmysle vyššie citovaných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany
a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne vyriešená. Otázka relevantná v zmysle § 421
ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

82. Záver o tom, či dovolateľom tvrdená právna otázka predstavuje právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, ktorá je významná pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver dovolacieho súdu (rovnako ako to platí aj pre ostatné podmienky prípustnosti dovolania), pričom odvolací súd tento záver konštatuje pri zohľadnení skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie a „nosných“ dôvodov uvedených v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. dôvodov, pre ktoré odvolací súd rozhodol tak, ako rozhodol) v nadväznosti na dovolateľom predloženú právnu argumentáciu.

83. Dovolací súd považuje za relevantnú otázku pre rozhodnutie vo veci (kľúčovú) právne posúdenie existujúceho zmluvného vzťahu (zmluvy o pripojení) medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny (existenciu konkludentnej dohody o prístupe), s ohľadom na ustanovenie § 96 zákona č. 251/2012 Z. z., v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami tohto zákona a Vyhlášky č. 221/2013 Z. z., ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, čím je založená prípustnosť podaného dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

84. Dovolací súd pri riešení tejto otázky poukazuje aj na viaceré rozhodnutia v obdobných veciach - na súdne konania vedené na základe žalôb výrobcov elektrickej energie smerujúcich voči sťažovateľovi o vydanie bezdôvodného obohatenia - sumy zodpovedajúcej žalovaným vyúčtovanej platbe za prístup do distribučnej sústavy výrobcom elektriny na základe ust. § 26 ods. 23 vyhlášky, a to najmä na rozhodnutia sp. zn. 3 Obdo 18/2019, sp. zn. 1 Obdo 18/2019, sp. zn. 2 Obdo 15/2019 a sp. zn. 1 Obdo 13/2019. Týmito rozhodnutiami dovolacie senáty zrušili rozhodnutia súdov nižšej inštancie, ktorými bol žalovaný (prevádzkovateľ distribučnej sústavy) zaviazaný na plnenie. Tieto rozhodnutia boli podrobené aj ústavnoprávnemu prieskumu, kde ústavný súd odmietol uznesením č. k. III. ÚS 167/2022-25 zo dňa 24.3.2022 sťažnosti sťažovateľov (výrobcov elektrickej energie) ako zjavne neopodstatnené.

85. Zmluva o pripojení medzi žalobcom a dovolateľom, ktorou založili vzájomný právny vzťah medzi stranami sporu, vznikla za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. Daný zákon vo svojich ustanoveniach upravoval práva a povinnosti subjektov pôsobiacich na trhu s elektrinou, ako aj obsahoval definíciu jednotlivých pojmov, ktoré zákonodarcia v predmetnom predpise použil.

86. Dovolací súd zároveň uvádza, že platnosť právneho úkonu možno posudzovať s ohľadom na okolnosti, existujúce v čase jeho uskutočnenia. A teda, ak právny úkon, ktorý v čase jeho uskutočnenia zodpovedal všetkým zákonným požiadavkám a bol preto platný, sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku nemôže stať dodatočne neplatným a naopak (rovnako aj 1MObdoV/16/2006). Pokiaľ ide o obsah právneho úkonu, ustanovenie § 35 ods. 2 OZ predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, a pre tento prípad zákon formuluje výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu povinnosť tieto pochybnosti odstrániť výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu slovne (nie len konkludentne podľa § 35 ods. 3 OZ) podrobiť skúmaniu i vôľu, resp. úmysel konajúcich osôb.

87. Podľa § 2 písm. a/ bod 23.2. zákona č. 656/2004 Z. z. sa prístupom do sústavy alebo do siete rozumie prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny.

88. Podľa § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. je výrobca elektriny povinný uzatvoriť zmluvu

o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

89. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 656/2004 Z. z. je prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného povinný zabezpečiť spoľahlivé a bezpečné prevádzkovanie sústavy (písm. a/), zabezpečiť užívateľom distribučnej sústavy nediskriminačné podmienky na pripojenie k sústave (písm. b/), zabezpečiť prístup do sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe s výnimkou plnenia povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme (písm. c/) a uzatvoriť zmluvu o prístupe a zmluvu o pripojení k sústave, ak sú splnené technické a obchodné podmienky prístupu a pripojenia k sústave (písm. h/).

90. Dovolací súd zároveň považuje za potrebné poukázať aj na prechodné ustanovenia obsiahnuté v zákone č. 251/2012 Z. z., keď podľa ust. § 96 ods. 7 prvá veta, zmluvy uzatvorené podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti. Uvedené sa týka aj zmluvy uzatvorenej medzi sporovými stranami, dojednanej za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

91. Netreba opomenúť, že právny rámec fungovania vnútorného trhu s elektrinou je upravený aj v práve Európskej únie. Na predmetnú skutočnosť súd prvej inštancie a ani odvolací súd vo svojich rozhodnutiach nereflektovali, hoci v zmysle čl. 7 ods. 2 druhá veta ústavy právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (ďalej aj „smernica“). Predmetná smernica predpokladá zabezpečenie otvoreného prístupu na trh s elektrinou.

92. Podľa čl. 2 odsek 18 smernice pod pojmom „užívateľ sústavy“ sa rozumie fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná.

93. Podľa čl. 32 ods. 1 smernice, členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky - ak sú schvaľované iba metodiky - boli pred nadobudnutím účinnosti uverejnené.

94. Podľa čl. 32 ods. 2 smernice, prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovia členské štáty, alebo členské štáty, zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovanie sporu.

V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

95. Smernica priamo predpokladá a zaväzuje členské štáty zabezpečiť nediskriminačné tarify za prístup pre všetkých užívateľov distribučnej sústavy. Najvyšší súd preto zastáva názor, že v rámci posúdenia zmluvy o pripojení uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným za použitia zákona č. 656/2004 Z. z. je potrebné vychádzať aj zo smernice a v rámci interpretácie právnych noriem uplatniť eurokonformný výklad.

96. Podľa dovolacieho súdu platí, že žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bol podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku zmluvného vzťahu povinný na základe zmluvy umožniť

pripojenie a zároveň prístup do distribučnej sústavy všetkým výrobcam elektriny za rovnakých (nediskriminačných) podmienok. Bez existencie takéhoto zmluvného vzťahu vyžadovaného zákonom č. 656/2004 Z. z. nemohol mať výrobca elektriny prístup do distribučnej sústavy a nemohol byť ani do nej pripojený. Podľa zákona č. 656/2004 Z. z. nebolo možné, aby výrobca elektriny uzatvoril s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy bez toho, aby súčasne neuzatvoril

aj zmluvu o prístupe (resp. aby táto zmluva nebola súčasťou zmluvy o pripojení).

Bez uzatvorenia zmluvy o prístupe by nemohol výrobca elektriny pôsobiť na trhu s elektrinou, keďže by nespĺňal zákonnú podmienku vyplývajúcu z ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. Žalobca musel rešpektovať zákonnú úpravu a splniť všetky podmienky stanovené zákonom č. 656/2004 Z. z. vrátane uzavretia zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy.

Výrobca elektriny sa nemôže s úspechom brániť tvrdením, že jeho vôľou (resp. úmyslom) nebolo uzavrieť zmluvu o prístupe, keďže táto je obsiahnutá už v tom, že chcel ako výrobca pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou, s ktorým je spojené splnenie všetkých zákonných podmienok, resp. povinností.

97. Povinnosti prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy umožniť výrobcovi elektriny pripojenie a prístup do distribučnej sústavy na základe zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave predpokladanej zákonom č. 656/2004 Z. z. (§ 21 ods. 2 písm. a/, § 24 ods. 2 písm. h/ daného zákona) zodpovedá právo prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy požadovať

od výrobcu elektriny odplatu za túto poskytnutú službu, vrátane platby za prístup.

Na tejto skutočnosti nemení nič ani zmena právnej úpravy obsiahnutá v zákone č. 251/2012

Z. z., ktorý upravuje niektoré zmluvné typy medzi subjektmi vykonávajúcimi činnosť na trhu s elektrinou odlišne od zákona č. 656/2004 Z. z. Pokiaľ zmluva, uzavretá podľa zákona

č. 656/2004 Z. z., nie je v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo povinnosťou zmluvných strán uzavrieť novú zmluvu, keďže táto zostáva platná.

98. Dovolací súd zároveň poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 167/2022 - 250 zo dňa 24.3.2022, do rozhodnutia ktorého bolo predmetné dovolacie konanie prerušené. Uvedeným rozhodnutím ústavný súd v bode 16. svojho odôvodnenia konštatoval, že „Najvyšší súd hodnotil (i) predmet činnosti a podnikania sťažovateľov ako výrobcov elektriny,

(ii) či sťažovatelia ako výrobcovia elektriny z podstaty svojej podnikateľskej činnosti potrebovali prístup do distribučnej sústavy, (iii) podmienky stanovené právnu úpravou účinnou v čase vzniku právneho vzťahu medzi stranami sporu, t. j. zákonom č. 656/2004 Z. z. Najvyšší súd dospel k záveru, že povinnosť výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe

a pripojení k sústave s prevádzkovateľom vyplývala z § 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 656/2004 Z. z. Po vyhodnotení týchto podstatných aspektov najvyšší súd dospel k záveru, že zmluva

o prístupe do distribučnej sústavy bola súčasťou zmluvy o pripojení.

Najvyšší súd tým nezasiahol do skutkového stavu, tak ako to tvrdia sťažovatelia v ústavných sťažnostiach. Najvyšší súd nevykonal žiadne nové dôkazy, ale zistený skutkový stav právne posúdil potom, ako vyložil právne normy obsiahnuté v zákone č. 656/2004 Z. z. To, že toto právne posúdenie je iné ako právne posúdenie okresného a krajského súdu, neznamená,

že by išlo o zásah do týchto súdmi zisteného skutkového stavu. Argumentácia sťažovateľov

je v tejto súvislosti nesprávna a vychádza z toho, že súdy všetkých inštancií skúmali vôľu sťažovateľov a žalovanej pri uzavretí kúpnej zmluvy. Tak tomu nebolo, keďže išlo o právne posúdenie nepochybne prejavenej vôle zúčastnených subjektov tak, ako bola zachytená

v písomne uzavretých zmluvách. Časť argumentácie súdov, ktorá používala výrazy obsahujúce spojenia smerujúce k nezisteniu vôle strán, bola v podstate nadbytočná a prejavila

sa v nej nedôslednosť súdov pri rozlíšení skutkovej a právnej otázky. V konaní nebolo sporné to, s akým obsahom boli medzi stranami uzavreté zmluvy, teda nešlo o skutkový spor.

Spor bol výlučne o právnom posúdení týchto zmlúv, teda o tom, aké právne následky sa s takto uzavretými zmluvami vzhľadom na právnu úpravu spájali.“

V Bode 17. ústavný súd tiež konštatoval, že „neobstojí argumentácia sťažovateľov zdôrazňujúca

nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutí v tejto časti, podľa ktorej najvyšší súd zdôraznil potrebu eurokonformného výkladu, sám však žiaden neuskutočnil“. Následne ďalej uviedol, že „Najvyšší súd ustanovenie smernice parafrázoval tak, aby zvýraznil zmysel zákona, ktorý vykladal. Použitie tohto argumentačného nástroja neznamena, že najvyšší

súd bol pri aplikácii zákona povinný vykonať eurokonformný výklad. To platí osobitne s ohľadom na to, že v argumentácii 7 sťažovateľov neboli obsiahnuté žiadne prvky, ktoré by viedli k tomu, že výklad najvyššieho súdu nie je v súlade s argumentačne využitou smernicou.“ V bode 19. odôvodnenia uviedol, že „Výsledkom právneho posúdenia najvyššieho súdu bol záver o tom, že povinnosť výrobcu elektriny uzavrieť zmluvu o prístupe a pripojení

k sústave s prevádzkovateľom vyplývala z § 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 656/2004 Z. z.

Po vyhodnotení týchto podstatných aspektov najvyšší súd dospel k záveru, že zmluva o prístupe do distribučnej sústavy bola súčasťou zmluvy o pripojení. Skutočnosť, že sťažovatelia

sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutých uznesení. Tvrdenie sťažovateľov, že prístup do distribučnej sústavy nepotrebovali, pretože výrobca vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy len dodá - „vpustí“, vyznieva nepresvedčivo, keďže výrobou a následným predajom energie sa naplňa podstata podnikateľskej činnosti sťažovateľov. Sťažovatelia nepochybne nepotrebujú energiu do sústavy len tak bez jej ďalšieho využitia vpustiť.“

20. „Najvyšší súd určil, podľa ktorého právneho predpisu sa právny vzťah medzi stranami bude posudzovať. Najvyšší súd primárne posudzoval právny vzťah medzi žalovanou

a sťažovateľmi podľa zákona č. 656/2004 Z. z., pretože zmluva o pripojení bola medzi stranami uzavretá za účinnosti tohto zákona. Preto sa táto právna norma vzťahovala na celý právny vzťah medzi žalovanou a sťažovateľmi. Jeho ustanovenia boli relevantné pre právne posúdenie vecí vrátane povinnosti uzavrieť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že vyhláška, ktorá zaviedla povinnosť platby za prístup, nadobudla účinnosť neskôr a žalovaná začala vyberať platbu až začiatkom roka 2014. Rozhodujúcou skutočnosťou bolo to, či výrobca mal uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Právne posúdenie vzťahu medzi sťažovateľmi a žalovanou so záverom o tom, že medzi týmito stranami došlo

k uzavretiu zmluvy o prístupe, má racionálny základ, preto nie je arbitrárny či svojvoľný.,

21. Vzhľadom na právny záver o tom, že medzi stranami bola uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, sa právne závery nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 17/2014 na právny vzťah medzi sťažovateľmi a žalovanou nevzťahujú. Nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 17/2014 totiž dopadá len na právnu úpravu, no nie na vzťah strán založený zmluvou. To vylučuje rozpor namietaných uznesení s nálezom ústavného súdu o nesúlade časti vyhlášky.

Rovnako nie je v rozpore s týmto nálezom ústavného súdu ani nález ústavného súdu

č. k. III. ÚS 257/2020 zo 14. decembra 2021, ktorého podstatou bolo konštatovanie podstatného skutkového omylu o čase vzniku zmluvného vzťahu, keď v dôsledku omylu krajský súd posúdil právny vzťah medzi stranami sporu podľa zákona č. 251/2012 Z. z., a nie zákona č. 656/2004 Z. z., čo malo vplyv na určenie právneho základu pre účtovanie platby za prístup.

99. Dovolací súd zároveň dáva do pozornosti aj nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 257/2020

zo dňa 14.12.2021. Tento v bode 41 nálezu konštatoval omyl konajúcich súdov pokiaľ právny vzťah medzi výrobcou elektrickej energie a prevádzkovateľom distribučnej ústavy posudzovali podľa zákona č. 251/2012 Z. z., hoci na základe písomnej zmluvy o pripojení vznikol právny vzťah počas platnosti a účinnosti zákona č. 656/2004 Z.z.

V bode 47. ústavný súd uviedol, „že medzi sťažovateľom a žalobcami nebolo v konaní pred všeobecnými súdmi sporné, že žalobcovia ako výrobcovia elektriny dodávajú elektrinu do distribučnej sústavy a že distribúcia elektriny medzi sťažovateľom a žalobcami dojednaná nebola. V tomto smere v konečnom dôsledku nemožno úplne opomenúť ani zákon č. 309/2018 Z. z., ktorým s účinnosťou od 1. januára 2019 došlo k novelizácii zákona č. 251/2012 Z. z.

V zmysle § 2 písm. a) bodu 12.2 zákona č. 251/2012 Z. z. účinného od 1. januára 2019

sa na účely tohto zákona rozumie všeobecne prístupom do sústavy alebo do siete prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny, pričom prístupom do distribučnej sústavy sa rozumie právo využívať distribučnú sústavu v rozsahu zmluvne dohodnutej distribučnej kapacity, a ak ide o výrobcu elektriny, prístupom do distribučnej sústavy sa rozumie právo

dodávať vyrobenú elektrinu do distribučnej sústavy. Podľa § 26

ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. účinného od 1. januára 2019 zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny sa zaväzuje prevádzkovateľ distribučnej sústavy rezervovať distribučnú kapacitu, umožniť prístup do sústavy a v prípade účastníka trhu s elektrinou iného ako výrobcu elektriny aj prepraviť pre účastníka trhu s elektrinou množstvo elektriny výkonovo obmedzené výškou rezervovanej kapacity vrátane služieb spojených s používaním prenosovej sústavy a účastník trhu s elektrinou sa zaväzuje zaplatiť cenu za prístup a cenu za poskytnutie distribučných služieb a súvisiacich služieb.“

V bode 48. konštatoval, že „dôvodová správa k zákonu č. 309/2008 Z. z. okrem iného uvádza: „Spresňuje sa definícia prístupu do sústavy z dôvodu doterajšieho rôzneho výkladu tejto definície. Spresnenie sa týka výroby elektriny vo vzťahu k jej dodávaniu do sústavy tak,

že dodávanie elektriny do sústavy sa viaže na prístup do sústavy.“, a tiež «Upresňuje sa zákonná definícia zmluvy o prístupe a distribúcii elektriny tak, aby bolo jednoznačne definované,

že výrobca elektriny užíva legálne distribučnú sústavu, ak má uzatvorený zmluvný typ „zmluva o prístupe a distribúcii elektriny“, ktorá nemusí nutne obsahovať aj predmet zmluvy distribúciu elektriny, ak túto službu výrobca elektriny nevyužíva. Doterajšia definícia uvedené obsahovala len implicitne.»

Novelizácia tak de facto nespochybňuje koncepciu právnej úpravy vymedzenej v minulosti v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorý v jeho § 21 podmieňoval vznik práva výrobcu elektriny pripojiť zariadenie na výrobu elektriny k sústave splnením technických a obchodných podmienok prístupu a pripojenia do sústavy (v konaniach medzi sťažovateľom a žalobcami

pred všeobecnými súdmi existencia pripojenia žalobcov do distribučnej sústavy spochybňovaná nebola, pozn.), ukladal výrobcovi elektrickej energie povinnosť uzatvoriť zmluvu o prístupe

a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy, nie však povinnosť dojednania o distribúcii elektriny. Ústavný súd tiež pre úplnosť dodáva, že zákonom č. 309/2018 Z. z. [§ 27 ods. 2

písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2019] došlo k zakotveniu povinnosti výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny s prevádzkovateľom sústavy, ak výrobca elektriny dodáva elektrinu do sústavy, teda obdobne, ako to bolo za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktorý ustanovoval povinnosť výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení do sústavy.“

49. „Vo vzťahu k sťažnostnej námietke týkajúcej sa účinkov nálezu ústavného súdu

sp. zn. PL. ÚS 17/2014 ústavný súd konštatoval, že táto by bola významná za predpokladu, keby bol záver krajského súdu o neexistencii zmluvného základu pre účtovanie platby za prístup

do distribučnej sústavy ústavne udržateľný, čo však vzhľadom na odôvodnenie tohto nálezu

vo veciach sťažovateľa obsiahnuté v bodoch 42 a nasl. splnené nie je. Nález ústavného súdu

sp. zn. PL. ÚS 17/2014 totiž dopadá len na situácie, kde zmluvný základ pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy absentuje. Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd predmetnou sťažnostnou námietkou osobitne nezaoberal.“

V bode 50. dospel k záveru, že „rozsudky krajského súdu vychádzajú z podstatného skutkového omylu o čase vzniku zmluvného vzťahu medzi sťažovateľom ako prevádzkovateľom distribučnej sústavy a žalobcami ako výrobcami elektriny, v dôsledku čoho krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď zmluvný vzťah, práva a povinnosti sťažovateľa a žalobcov, podmienky pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy primárne posudzoval podľa zákona č. 251/2012 Z. z., a nie zákona č. 656/2004 Z. z., čo malo vplyv na vyhodnotenie otázky existencie zmluvného právneho základu pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy sťažovateľom, vyhodnotenie opodstatnenosti odvolaní sťažovateľa proti rozsudkom okresného súdu. Rozsudky krajského súdu sú preto z ústavnoprávneho hľadiska neudržateľné a týmto došlo k porušeniu sťažovateľovho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

100. S ohľadom na vyššie uvedené súdy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ (ukladajúce výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe

a o pripojení k sústave) v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ (ktoré ukladá rovnakú povinnosť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy) zákona č. 656/2004 Z. z., ak vyslovili,

že medzi stranami sporu nebola zmluva o prístupe uzatvorená. Jej existencia totiž podmieňovala oprávnenie žalobcu pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou ako výrobca elektriny. Zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie pritom vyplýva, že žalobca pôsobil (a pôsobí) na trhu s elektrinou ako

výrobca elektriny, a teda nepochybne pre výkon svojej podnikateľskej činnosti musel mať za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe a o pripojení do distribučnej sústavy. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie tak spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho je dovolanie aj dôvodné.

101. Ohľadom štvrtej právnej otázky, prípustnosť ktorej dovolateľ videl v ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, k uvedenému dovolací súd poznamenáva, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

102. Otázku nastolená dovolateľom, od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, a od ktorej sa mal odvolací súd pri jej riešení odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, špecifikoval ako „zväčšenie majetku na strane žalovaného ako základná podstatná obsahová náležitosť inštitútu bezdôvodného obohatenia a subsidiarita inštitútu bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k inému právnomu titulu vzniku žalovanej pohľadávky. K takto nastolenej otázke najvyšší súd konštatuje, že na jej riešení odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie. Kľúčovou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, bolo konštatovanie neexistencie dohody o prístupe medzi žalobcom a žalovaným, a s tým spojenej nedôvodnosti uhrádzania platieb za prístup žalovanému. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na vyššie uvedených záveroch, možno preto uzavrieť, že takto žalobcom položená otázka nepredstavovala kľúčovú otázku, na základe ktorej by odvolací súd založil svoje rozhodnutie - nebola teda pre jeho právne závery otázkou podstatnou.

103. Tu dovolací súd ešte uvádza, že pre posúdenie - či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej - a teda aj pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver súdu rozhodujúceho o jej dovolaní. Táto je aj vzhľadom na vyššie vyslovený záver dovolacieho súdu pre rozhodnutie o dovolaní žalovaného irelevantná.

104. K piatej právnej otázke, prípustnosť ktorej vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. c/ CSP týkajúcej sa posúdenia hmotnoprávnych účinkov derogačného nálezu ústavného súdu uvádza dovolací súd, že ohľadom posúdenia účinkov nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014, tento uviedol, že „ustanovenie § 26 ods. 23 v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny“ Vyhlášky ÚRSO č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“ Aj ústavný súd v Náleze III. ÚS 257/2020-256 v bode 49 odôvodnenia skonštatoval, že nález ústavného súdu PL. ÚS 17/2014 dopadá len na situácie, kde zmluvný základ pre účtovanie platby za prístup do distribučnej sústavy absentuje. Zhodne aj v uznesení ústavného súdu III. ÚS 167/2022-250 bolo konštatované, v bode 21., že právne závery nálezu PL. ÚS 17/2014 sa na právny vzťah medzi sťažovateľmi a žalovaným nevzťahujú, nakoľko bola uzavretá zmluva o prístupe do distribučnej sústavy, a teda nález PL. ÚS 17/2014 dopadá len na právnu úpravu, no nie na vzťah strán založený zmluvou. S ohľadom na uvedené preto nález na rozhodovaný spor nedopadá, keďže

pri správnej aplikácii ustanovení § 21 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ 656/2004 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že by medzi žalobcom a žalovaným nebola uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy. Žalovaný teda v dovolaní v tejto časti nepreukázal

(a odkazom na vzájomne si protirečiacie rozhodnutia najvyššieho súdu nedoložil) svoj názor o nesprávnom právnom posúdení prejednávanej veci konajúcimi súdmi. Dovolateľ neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o právnej otázke, od vyriešenia ktorej závisel rozsudok odvolacieho súdu, rozhodoval rozdielne, žalobca poukázal len na jedno rozhodnutie dovolacieho súdu (6Obdo/11/2009) a vo zvyšku na rozhodnutia Ústavného súdu. Rovnako táto otázka je s ohľadom na vyslovené závery dovolacieho súdu pre rozhodnutie o dovolaní žalovaného irelevantná.

105. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky dovolacím súdom doposiaľ nevyriešenej

(§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) a rozhodnutie bolo postihnuté aj vadou zmätočnosti, najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje,

že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku (§ 449 ods. 2 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP).

106. V ďalšom konaní sú súdy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

107. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

108. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.